

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Quæstio 1. Vtrùm solus Sacerdos sit Minister idoneus, & quid ultra ex parte illius ad valorem absolutionis requiratur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

contra communem sensum Doctorum, & Patrum; idèdque temerariam: & similiter occasionem ruine spiritualis auditoribus præstare, eos ad peccata inclinando, vel ab exercitio virtutum avocando, idèdque scandalosam; & tamen sensum Catholicum continere, licet voces frequentius in hæretico accipi soleant, idèdque malè sonantes, & pium aurium offensivæ sint. Qui ergo aliquam propositionem ejusmodi censuris affectam adhuc veram affirmaret, non idèd cogere fateri Ecclesiam in illis inferendis deceptam fuisse: respondere enim posset, se affirmare propositionem temerariam, vel scandalosam, &c. Si vero talem esse negaret, erroris aperti convinceretur; affirmaret enim, Ecclesiam errasse in qualificatione propositionum.

48. Rogabis, quam culpa esset, veram sentire, & affirmare propositionem præfatis censuris affectam? Respondet Suarez tom. de Fide, disp. 19. sect. 6. hos assensus, & assertiones non carere peccato, cum ab Ecclesia, & Conciliis damnentur, & graviter puniantur, nec possint sine imprudentia admitti. An vero sit mortale, vel veniale? Non determinat. Asserit verò num. 5. malitiam quasi intrinsecam hujusmodi actuum, nempe quam ex vi objecti habent distinctionem ab accidentali malitia, quæ ex circumstantiis oriri potest, pertinere ad vitium curiositatis, in materia supernaturali, oppositum virtuti studiositatis, juxta illud Pauli ad Romanos 12. Non plus sapere, quod oportet sapere, & Ecclesiast. 3. *Miora te, ne quæstius & fortiora te, ne scrutatus fueris, & in pluribus operibus Dei noli esse curiosus.* Peccatum autem curiositatis per se, & ex suo genere solum esse veniale, tradit P. Lessius lib. 4. cap. 4. dub. 11. num. 83. & videtur sumi ex D. Thom. 2. 2. q. 167. art. 1. Ex circumstantia verò grave potest esse peccatum, & alius virtutibus oppositum. Quandoque enim erit contra fidem, ut si ex prolata propositione malè sonantis periculum sit, quod auditores in suspicionem hæretici sensus à proficiente intentum deveniant, vel inde ipsi in errorem aliquem inducantur: Quandoque contra iustitiam, vel religionem, si per scandalosam propositionem, occasionem aliis præbeat peccandi in his materiis, & sic in aliis.

49. Est tamen maximè notandum discrimen inter censuras: si enim quis interius sentiret veram esse propositionem, quam Ecclesia ut temerariam damnavit, si nulla de novo ratio hucusque à nemine producta accessisset, non posset non errorem contra fidem incurrere; quia talis actus involvit iudicium de gravi fundamento sufficienti ad prudenter assentiendum: quod non extitisse, declaravit Ecclesia, dum propositionem, ut temerariam damnavit; quapropter, qui veram modo illam sentit, & suum assensum prudenter censet, aperte iudicat non esse temerariam, & per consequens Ecclesiam errasse in qualificatione propositionis (si censura eum non lateat.) Quod absque hæresi, vel errore in fide non evenire, constat ex superius dictis. Secus verò esset, si propositio, neque ut falsi, nec ut temeraria, sed solum ut scandalosa, vel pium aurium offensiva damnata fuisset. Quia rectè compatitur iudicium de veritate propositionis cum assensu de scandalo, & offensione, si in actum externum prodeat. Qui autem scandalosam non negaret, decreto Pontificio non

opponeretur. Vide alia infra à disp. 8.

quest. 5. à num. 32.

DISPUTATIO SEPTIMA

De Ministro hujus Sacramenti

QVÆSTIO PRIMA.

Utrum solus Sacerdos sit Ministri idoneus? Et quid ultra ex parte illius ad valorem absolutionis requiratur?

1. **D**ico primò solum Sacerdotem esse Ministrum Sacramenti Pœnitentiæ, etiam peccatorem: est dogma fidei ex Tridentinæ sess. 14. cap. 6. & Can. 9 & 10. Sicut & in suis constitutionibus potestatem absolvendi à peccatis accipere, licet sola hæc ad valorem absolutionis non sufficiat, ut capite 7. Concilium diffinit, dum inquit: *Nam mentis absolutionem eam esse debere, in qua Sacerdos ordinarius, aut delegatus jurisdictionem non habet.* Ergo omnes Theologi evidenter concludunt, de necessitate posse Sacerdotem absque ulla jurisdictione, & consequenter absque proxima potestate absolvere, saltem à lethalibus aliis non confessis. Quæ ab his quæ virtute absolutionis sunt directè remissa, sunt & à venialibus, upotè materia libera confessionis, omnes Sacerdotes ex vi sue ordinationis jure divini posse absolvere, sentiunt Paludan. Capreolus, Cyprianus, Sotus, & alii, apud Vasquez hic quest. 9. art. 1. dub. 6. Quos sequuntur Coriolanus de leg. disp. p. 1. sect. 3. num. 8. & Molfellius tract. 7. cap. 15. ann. 46. Et saltem ex jure Ecclesiastico, & præ Martiniano concessione, Sacerdotes omnes hanc potestatem habere, est communis Theologorum sententia, & consuetudine comprobata, sicut & nullatenus omnibus concessam ad absolvendum à mortalibus non confessis.

2. Quapropter quorundam antiquæ sententiam, quæ omnibus Sacerdotibus, ex vi sue ordinationis sufficientem jurisdictionem ad absolvendum ab omnibus peccatis (eius tamen ultimum ab Ecclesia de facto esse prohibitum) concedebat: post Tridentinum, esse erroneam; dicit Fagundes 1. p. 1. Eccles. lib. 7. cap. 1. num. 11. & hæreticam censet Vasquez 93. artic. 1. cap. 2. Quæ quidem censura potest jure inirenda aliorum sententiarum, quos referat Thom. Sanchez lib. 3. de Matrim. disp. 22. nu. 7. & Machado rom. 1. lib. 1. p. 2. tract. 1. docum. 8. asseruntque validam confessionem, quam ex communi erroris quis faceret, cum non Sacerdote, imò, & cum heretico: quasi Ecclesia posset supplere defectum potestatis ordinis, & tollere impedimenta juris naturalis, & divini: aut communis error jurisdictionem ad absolvendum à peccatis in laicum, etiam si error derivare potuisset. Quod ipsi putant, non in dementia, quam errore.

3. An verò; licet laicus à peccatis absolvere possit; ut fide Sanctum est, queat tamen in casu necessitatis vicem Sacerdotis supplere, ut ei confessio fieri possit? questio longè diversa est. Quam agitur D. Thomas in 4. disp. 17. q. 3. art. 3. quest. 2. & effectivè respondit verbis, quæ subnecto. Ad secundum

dam questionem dicendum, quod sicut Baptismus est Sacramentum necessitatis, ita & Pœnitentia. Baptismus autem qui est, vel (ut antiquioribus editionibus legitur) quia est Sacramentum necessitatis, habet duplicem Ministrum: unum cui officio baptizare incumbit: alium, cui ratione necessitatis, baptisimi dispensatio committitur. Et ita etiam Minister Pœnitentiæ, cui confessio faciendâ est ex officio, est Sacerdos: sed in casu necessitatis (attendendum etiam laicus vicem Sacerdotis supplet, ut ei confessio fieri possit. * Et iterum infra, luculentius effectum gratiæ sanctificantis, qui ex Dei misericordia ejusmodi confessionem subsequitur, sic explicat. * Defectum Sacerdotis summus Sacerdos supplet: & confessio laico ex defectu Sacerdotis facta sacramentalis est quodammodo, quamvis non sit Sacramentum perfectum, quia deest ei id, quod est ex parte Sacerdotis. * Hactenus D. Thom. quæ iterum reperit *Opusc. 65. de officio Sacerdotis, §. De cautela in confessione habenda.*

4. D. Thomam sequitur M. Raynerius de Pisis in *Sum. seu Pantheologia, verb. Confessio, cap. 17. ibi*: * Dico, quod in casu necessitatis, scilicet, quando imminet periculum mortis, sufficit laico confiteri. Et summus Sacerdos, scilicet Deus supplet Sacerdotis defectum, & hoc propter desiderium pœnitentis. Et quamvis ille confessus laico in necessitatis articulo, si misericordiam consecutus à Deo, eod quod mandatum Dei, sicut potuit implevit, non tamen adhuc est reconciliatus Ecclesiæ, ut ad Sacramenta Ecclesiæ admitti debeat, nisi prius absolvatur à Sacerdote. Hæc D. Thomas in 4. *dist. 17. art. 3. q. 2.* * Sic Raynerius. Quæ si vera, sufficit ad justificationem in articulo mortis, quod laicus peccatoris confessionem audiat, licet absolvere nequeat (ut fide Sanctum est) siquidem per confessionem laico factam peccator reconciliatur Deo suppleti Sacerdotis defectum, quoad effectum gratiæ.

5. Ceterum in opusculo pro Jesuitis cum Soto, & aliis communiter, ostendi hujusmodi sententiam, pietati solum innixam esse; quia de lege ordinaria nemo extra Sacramentum justificari potest, absque actu contritionis. Confessio autem laico facta non est Sacramentum, & contrarium dicere esset aperta hæresis. Videatur M. Sotus in 4. *dist. 24. quæst. 1. art. 4. rursus* Hæc autem, ibi: * Quo circa, inquit, non dubito, quin Sanctus Thomas in Summa, nunquam tale verbum dixisset. Est enim dicere, quod Deus peccatorem sine Sacramento, & contritione justificat, quod esset manifestus error. * Sic ille.

6. Omittere verò non possum adnotare Baronium, ut de more habet, Amadeum, D. Thomæ verba referentem, *tract. de Eucharist. prop. 1. num. 4.* acriter carpere, & de calumnia in D. Thomam expostulare *disput. 2. sect. 4. art. 2. §. 2. fol. 254.* Verum cum Amadeus formalia D. Thomæ verba referat, nullaque frans interveniat, nulla malitiosa interpretatio, nulla mendax informatio, capere non possum, cur Baronius veram, & fideliem verborum excriptionem calumniam blateret. Sensus D. Thomæ apertissimus est, confessionem in casu necessitatis posse fieri laico, deficiente Sacerdote, & hujus defectum Deum supplere, non quoad valorem Sacramenti, quia laicus absolvere non potest, sed quoad effectum gratiæ justificantis. Tribuit itaque huic confessioni, quod *dist. 6. quæst. 1. art. 2.* attribuerat baptismo, deficiente intentione baptizantis. Quod pietate magis, quam ratione nititur. Ut tradunt communiter eius discipuli, de quo plura *tract. 4. de Sac. q. 3.*

7. Exponit D. Thomam Baronius ubi supra eum P. Nicolai, dicens: * Sed P. Nicolai huic venenoso mortui antidotum apposuit eruditus notis ad illam questionem: non esse mentis D. Thomæ parem statuere necessitatem utriusque Sacramenti (Baptismi, scilicet, & Pœnitentiæ) neque enim, inquit, baptismus adultis, sed parvulis duntaxat confertur; quia cum remedium supplere nequeant ullo modo, quoad illos absoluta est necessitatis, & ideo confecti oportuit à laico. Pœnitentia autem ad adultos pertinet, quam cum supplere possint interno dolore, non est par necessitas confitendi laico, &c. Quamvis in signum quoddam Christianæ professionis prædicta confessio fieri possit. * Sic Baronius. Fateor discrimen, sed expositio superflua: nec contra Amadeum, quia nullibi imposuit D. Thomæ; quod parem utriusque Sacramenti necessitatem fecerit, nec quod deficiente Sacerdote, dixerit necessarium esse confiteri laico; sed quod confessio illi fieri possit: quod D. Thom. expressè tradit, & Baronius cum P. Nicolai admittit, licet uterque consilio omiserit, quod D. Thomas ibi addit; nempe, Deum Sacerdotis defectum supplere, & iterum *dist. 24. q. 1. art. 2. quæst. 3. ad 2.* ubi de non baptizato, ad ordinis tamen promotum, sic ait. * Non est Sacerdos, nec conficere potest, nec absolvere in foro pœnitentia. Sed tamen pie credi potest, quod quantum ad ultimos effectus Sacramentorum, summus Sacerdos suppleret defectum. *

8. Non inficiol, licitum, & fructuosum esse in articulo mortis, deficiente Sacerdote, peccata in genere coram laico explicare, ad ostensionem doloris, & desiderium Sacerdotis, ut hic postea adveniens, infirmum, licet sensibus destitutum, ex altancium testimonio, absolvere possit. Imò, & ad signa contritionis exhibenda, si de illa certus non sit, ex charitate propria teneri. Quod asserere debent omnes, qui moribundum sensibus destitutum, qui nulla signa contritionis deest, absolvi non posse, defendunt. Et in hoc sensu admitti potest sententia M. Sententiarum in 4. *dist. 17. cap. 4.* dicentis, confessionem in casu necessitatis non solum posse, sed debere fieri laico. Videatur Henriquez *tom. 1. lib. 6. cap. 2. n. 7.* & in *Gloss. O.* ubi causas refert, propter quas laicus confessionem alterius audire possit, sed nullo modo, inquit, est præceptum, licet utile sit. * Primum, ut laicus peccata audita referat Sacerdoti supervenienti, non ne infirmis secundo, ut juvet, ad contritionem excitandam, & ad consilium, aut restitutionem faciendam. (Pro qua refert Victoriam, Ledesnam, Armillam, Navarrum, Mantium, & alios) Tertiò, ut in articulo mortis Clericus absolvat ab excommunicatione, etiam reservata, aut conferat indulgentias. * Sic ille.

8. Addunt alii, in articulo mortis, deficiente Clerico, laicum posse ab excommunicatione validè absolvere. Ita sentiunt Joannes Sanctus in *Selectis, disp. 44. num. 7.* Bartholomæus de Ledesma de *excommunicatione, dub. 4.* D. Antoninus 3. *p. tit. 17. cap. 4. casu 7.* Joannes dela Cruz, Tabiena, Joannes Valerus, & alii, quorum sententiam probabilem putat Leander *disp. 11. quæst. 7.* Addit Thom. Sanchez *lib. 2. Summ. cap. 13. n. 13.* non solum posse, sed debere laicum, in prædicto casu, impertiri absolutionem ab excommunicatione, cui consentit Leander, eo quod Doctores citati, & plures alii probabiliter doceant, posse. Quod est valdè notandum. Sicut & quod, aliis citatis, tenet Quintana *ad vennis rom. 1. singularium, in appendice ad tract. 9. in Iulileo pro mortis articulo, dub. 4.* nimirum, posse etiam laicum, deficiente Clerico, applicare moribundo indulgentias concessas pro mortis articulo, si requi-

requiritur applicatio (quam ipse, nunquam requirit, censet, & probat ubi supra dub. 3.) Harum assertio-
num ratio est, quia pia mater Ecclesia in eo articulo
constituta, quidquid beneficii impendere potest,
deficiente Sacerdote, per laicos, conferre censetur,
dum illorum capacitatem non excedat. Monet verò
Sanchez, ut absolutus ab excommunicatione à non
Sacerdote, absolvatur iterum ab illo post mortem, ut
certus sit valor absolutionis, ne exponatur periculo
carendi suffragiis publicis Ecclesiæ, quæ excommu-
nicato non profunt.

9. Assentiri tamen non possum M. Victoria in Sum.
de confessione, nu. 142. concedenti laico facultatem ab-
solvendi à venialibus per modum cuiusdam Sacra-
mentalitis: verba eius sunt: * Imò ipse Sacerdos, cum
celebrat, absolvitur de venialibus à laico in confes-
sione generali, auctoritate Ecclesiæ, quæ habet po-
testatem supra venialia, sicut perunctionem pectoris,
vel aquam benedictam, quia licet talis confessio
non sit Sacramentum, est tamen quoddam Sacra-
mentale. * Licet enim concedatur, quod ipse confes-
sioni attribuit, nempe, quod ipse virtute, ut actus
pœnitentis est, venialia remittantur; nullum est fun-
damentum ad asserendum virtute absolutionis à laico
impenari, aliqua remitti, quia, neque ut actus ju-
risdictionis, cum laicus sit illius incapax, neque ut
actus Sacramentalis, quia Ecclesia talem non insti-
tuit. Quapropter hæc sententia omni prorsus funda-
mento est destituta.

10. Dico secundo: ultra jurisdictionem Sacerdotis
opus esse ad valorem absolutionis, quod eam appro-
bationem ipse habeat, quam definit Trident. sess. 23.
cap. 15. dicens: Nullum etiam Regularem posse confessiones
secularium, etiam Sacerdotum audire, neque ad id idoneum
reputari, nisi aut Parochiale Beneficium habeat, aut ab E-
piscopis per examen; si illis videbitur esse necessarium; aut
alias idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis datur,
obtineat. Ex quo inferunt communiter Doctores, ab-
solutionem secularis à non approbato collatam esse
nullam. Quamvis contrarium absque fundamento
ullo defendat Croulers in Regul. S. Franc. cap. 7. lect. 3.
fol. 498. ubi censet solum esse à Concilio prohibitam,
non verò invalidatam. Verba enim illa non posse nul-
litatem actus important. Nec audiendus est Barbosa
in Collectan. ad Trident. sess. 23. cap. 15. ubi citatis Molles-
sio, Corollano, & Joanne Valero, inquit, ignoranter
Confessum non approbato, manere coram Deo ab-
solutum. Id enim gratis dicitur, si sola mortalia con-
fiteatur.

11. In articulo autem mortis, quoslibet Sacerdotes,
etiam non approbatos, imò, & degradatos, irregula-
res, & excommunicatos, posse validè, & licitè, aliis
deficientibus, absolvere à quibuscumque peccatis, &
censuris, constat ex Trident. sess. 14. cap. 7. Nec bene Na-
varrus cap. 26. nu. 26. & Sotus in 4. dist. 18. q. 4. art. 4. de
Sacerdote hæretico negant. Quia ubi lex non distin-
guunt, nec nos distinguere debemus. Nec credibile est,
cum periculo salutis æternæ animarum, usum Sacra-
menti in earum favorem institui, prohibitum esse, ne-
dum invalidum. An verò simplex Sacerdos licitè pos-
sit absolvere, quando adest approbatus, vel etiam su-
perior, cui peccata reservata possunt subijci: sub lite
est apud Doctores. Sed pars affirmativa probabilior
mihi videtur. Quia Tridentin. ubi supra expressè,
nulla adhibita limitatione, sic definit. In articulo mor-
tis omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibusvis pecca-
tis, & censuris absolvere possunt. Amplissima ergo hæc
concessio non est à nobis coarctanda.

12. Adde; gravissimos Doctores, ex hoc Tridenti-

ni loco deducere, jure novo in eo contento, ab-
solutum ab excommunicatione reservata, in articulo
mortis, non teneri, eo cessante, comparere coram
superiori, prout olim tenebatur ex cap. Eos qui de sen-
tentiis commun. Ità P. Sà verb. Absolutio ab excommuni-
catione. I. Marchantius tom. 1. tract. 2. tit. 4. q. 7. cum 3.
M. Illardus in Sum. Paroch. de Pœnit. cap. 97. nu. 10. Quod
limitant alii ad casum, quo censura non sit destricta
ad forum contentiosum, sic Calesinus, & alii apud
Dianam p. 5. tract. 14. resol. 59. & p. 10. tract. 14. resol.
63. ubi pro hac opinione refert Januarius, & alii.
Texeda: vel quando excommunicatio non habet
onus satisfaciendi causæ, ob quam incurritur, in Na-
varrus cap. 26. nu. 27. Avila de Censuris, p. 2. cap. 7. dist. 1.
dub. 4. concl. 1. Quod putat probabile fuisse, non
tract. 15. cap. 7. nu. 151. Sed quidquid de his sit. Certum
est non esse imponendum pœnitenti onus compa-
rendi, quando in articulo mortis, vel extra illum ab-
solvitur à censuris virtute Bullæ Cruciatæ, vel libe-
rali, alias privilegium nil operaretur, ut bene sumit
Sanchez in Sum. lib. 2. cap. 13. nu. 21. Joannes Sandoz
Selectis, disp. 12. num. 5. Tullench in Bull. lib. 1. §. 7. cap. 2.
dub. 5. nu. 11. & alii apud ipsos. Id autem locum non
habet in hæretico; nam Bulla nil circa hæreticum co-
cedit, ut advertunt Doctores citati. Quia generalis
facultate, semel in vita, & iterum in articulo mortis,
absolvendi à reservatis etiam in Cœna Domini, ex-
pirat, in Bulla Hispaniæ, hæresis cimen, expressè
concessione Gregor. XIII. facta in quodam mon-
proprio, qui incipit Officii nostri partes, anno 1578. Il-
de Bulla, nec pro articulo mortis, quidquam coarctat
circa absolutionem ab hæretico, sed Tridentinum
concessioni standum est. An etiam extendatur
Doctoribus citatis adhibere? Supremum sacrum
Inquisitionis Tribunal consilium oportet. Ego
tamen onus comparandi hæretico extenno in pœnitentia,
non omitterem. Nec assentiri principio, ex quo op-
positum inferatur.

QVÆSTIO II.

Utrum Parochi extra casum neces-
satis possint sibi eligere confessa-
rium? an etiam non approba-
tum ab Ordinario?

1. Duplex sub hoc titulo exagitur questio.
Prima, an Parochi possint in consuetudinem
eligere, quem maluerint Sacerdotes ap-
probatus ab Ordinario, sed alias carentem jurisdic-
tione? Secunda, an etiam ab Ordinario non appro-
batus? Duplex hæc questio à nonnullis confunditur,
sed immeritò: valdè enim diversæ sunt, quia non
compatitur, Sacerdotes esse approbatus, & non
jurisdictionem ad absolvendum non habere: ut
ad reservata contingit; à quibus ex defectu
jurisdictionis Sacerdos, alias approbatus, absolvere
nequit. Cujus distinctionis ratio à priori est, quod
approbatio nil est aliud, quam quædam publicæ
sententia, seu Ordinarii judicium de sufficientia Sacra-
dotis ad audiendas confessiones: jurisdictio vero
est quædam gratia, quam liberaliter facit Pontifex,
vel Episcopus, vel Parochus, dum suas illi orbes
candans committit. Hoc positum.

2. Primum certum est, ex cap. ultimo de Pœnit. & remiss.
Episcopos, & inferiores Prælatos exemptos habere
facul-